

ZATWIERDZAM:
BURMISTRZ

dr Wojciech Blecharczyk

**INSTRUKCJA
BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO
dla
URZĘDU MIASTA i STAROSTWA
POWIATOWEGO w SANOKU**

mgr inż. Kazimierz PIETRZKIEWICZ

autor opracowania

SANOK, czerwiec 2012 r.

SPIS TREŚCI

	strona
I. Podstawy prawne opracowania instrukcji	3
II. Postanowienia ogólne	4
III. Warunki ochrony przeciwpożarowej wynikające z przeznaczenia obiektu i sposobu użytkowania.	6
IV. Wyposażenie w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym.	9
V. Rozmieszczenie podręcznego sprzętu gaśniczego, znaków ewakuacyjnych i bezpieczeństwa	12
VI. Sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;	16
VII. Wytyczne przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia	20
VIII. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej;	23
IX. Zabezpieczenie przeciwpożarowe prac pożarowo-niebezpiecznych	26
X. Sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji;	31

Załączniki :

Załącznik Nr 1 – Plan sytuacyjny obiektu.

Załącznik Nr 2 – Rzut kondygnacji obiektu.

Załącznik Nr 3 - Oświadczenie pracownika o przeszkoleniu

Załącznik Nr 4 - Protokół prac pożarowo - niebezpiecznych

Załącznik Nr 5 - Zezwolenie na prowadzenie prac pożarowo – niebezpiecznych

Załącznik Nr 6 – Karta aktualizacji instrukcji.

I. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA INSTRUKCJI

1. **USTAWA** z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej. (Dz.U.2021.869 tj. z dnia 2021.05.07)
2. **Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji** z dnia 07 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. nr 109, poz. 719 z dnia 22 czerwca 2010 r.).
3. **Rozporządzenie Ministra Infrastruktury** z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. 2015.1422 z dnia 18.09.2015 r.).
4. **Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji** z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. nr 124 poz. 1030 z dnia 6 sierpnia 2009 r.).
5. **Polska Norma PN-92/N-01255** „Barwy bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa”.
6. **Polska Norma PN-92/N-01256/01** „Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa”.
7. **Polska Norma PN-92/N-01256/02** „Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja”.
8. **Polska Norma PN-N-1256-4: 1997** „Znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe”.
9. **Polska Norma PN-N-01256-5: 1998** „Znaki bezpieczeństwa. Zasady rozmieszczenia znaków bezpieczeństwa na drogach ewakuacyjnych i drogach pożarowych”.
10. **PN-EN 1127-1:2011** - *Atmosfery wybuchowe-zapobieganie wybuchowi i ochrona przed wybuchem.*
11. **PN-EN ISO 7010:2012** - *Znaki bezpieczeństwa*
12. Inne przepisy i normy obowiązujące w zakresie ochrony ppoż.

II. POSTANOWIENIA OGÓLNE

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego dla budynku administracyjnego Urzędu Miasta i Starostwa Powiatowego w Sanoku ul. Rynek 1. Instrukcja została opracowana na podstawie § 6 Rozporządzenia MSW i A z dnia 07 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. nr 109, poz. 719 z dnia 22 czerwca 2010 r.), w oparciu o:

- obowiązujące przepisy prawne,
- Polskie Normy,
- dokumentację budynku,
- informacje użytkownika.

Celem opracowania jest ustalenie wymagań przeciwpożarowych w zakresie organizacyjnym, technicznym, porządkowym itp., jakie należy uwzględnić w czasie eksploatacji obiektu.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U.2021.869 tj. z dnia 2021.05.07), zarządca lub użytkownik budynku zapewniając ochronę przeciwpożarową obiektów, obowiązany jest w szczególności:

- przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych,
- wyposażyć obiekt w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- zapewnić osobom przebywającym w obiekcie i na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- przygotować obiekty do prowadzenia akcji ratowniczej,
- ustalić sposoby postępowania na wypadek pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- zaznajomić pracowników z przepisami przeciwpożarowymi.

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO, ZWANA DALEJ INSTRUKCJĄ OKREŚLA:

- 1) warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, prowadzonego i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem;
- 2) określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym;
- 3) sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;
- 4) sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym,
- 5) warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania;
- 6) sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji;
- 7) zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami;
- 8) plany obiektów, obejmujące ich usytuowanie oraz terenu przyległego, z uwzględnieniem graficznych danych dotyczących w szczególności:

- a) powierzchni, wysokości i liczby kondygnacji budynku,
- b) odległości od obiektów sąsiadujących,
- c) parametrów pożarowych występujących substancji palnych,
- d) kategorii zagrożenia ludzi, przewidywanej liczby osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach,
- e) podziału obiektu na strefy pożarowe,
- f) warunków ewakuacji, ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych,
- g) miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, kurków głównych instalacji gazowej, materiałów niebezpiecznych pożarowo oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
- h) hydrantów zewnętrznych oraz innych źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
- i) dróg pożarowych i innych dróg dojazdowych,

Ponadto:

- ⇒ Do zapoznania się z instrukcją i przestrzegania jej ustaleń zobowiązani są wszyscy pracownicy bez względu na rodzaj wykonywanej pracy i zajmowane stanowisko.
- ⇒ Przyjęcie do wiadomości postanowień instrukcji pracownicy potwierdzają własnoręcznym podpisem.
- ⇒ Wzór oświadczenia stanowi załącznik Nr 3 do instrukcji. Oświadczenie należy włączyć do akt osobowych pracownika.

Postanowienia instrukcji obowiązują wszystkich użytkowników obiektu jak również pracowników przedsiębiorstw i firm wykonujących prace na terenie budynku lub w obrębie jego działki.

Postanowienia zawarte w niniejszej instrukcji nie naruszają przepisów szczegółowych dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz innych aktów normatywnych.

Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego należy poddawać okresowej aktualizacji, co najmniej raz na 2 lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

III. WARUNKI OCHRONY PRZECIWPÓŻAROWEJ WYNIKAJĄCE Z PRZEZNACZENIA OBIEKTU I SPOSOBU UŻYTKOWANIA.

1. Nazwa obiektu i lokalizacja

Budynek administracyjno – biurowy użytkowany przez Urząd Miasta w Sanoku oraz Starostwo Powiatowe, Sanoku, ul. Rynek 1.

2. Opis ogólny budynku.

Budynek stanowiący siedzibę Urzędów składa się z dwóch części - budynku „starego” i „nowego” połączonych funkcjonalnie w jedną całość. Budynek stary pochodzi z początku XX w. budynek nowy dobudowany został w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku oraz zmodernizowany w 2007 r.

W budynku zlokalizowane są pomieszczenia biurowe zajmowane przez Urząd Miasta i Starostwo Powiatowe.

3. Zestawienie powierzchni obiektu:

3.1. Budynek Urzędu Miasta „stary” część B.

kubatura:	5295,36 m ³ ,
powierzchnia zabudowy:	493,38 m ²
powierzchnia użytkowa	941,29 m ²
wysokość:	11,45 m,
ilość kondygnacji:	2

3.2. Budynek Urzędu Miasta „nowy” część A.

kubatura:	5900,73 m ³ ,
powierzchnia zabudowy:	398,88 m ²
powierzchnia użytkowa	1666,11 m ²
wysokość:	17,80 m,
ilość kondygnacji:	5

Razem Powierzchnia użytkowa budynków wynosi – 2607,40 m²

4. Charakterystyka pożarowa obiektu:

- a). wymagana klasa odporności pożarowej budynku B (ZL III, budynek niski) - „C”
wymagana klasa odporności pożarowej budynku A (ZL III, budynek średniowysoki) - „B”

- b). wymagana odporność ogniowa głównych elementów konstrukcyjnych budynku:

Klasa odporności pożarowej budynku	Klasa odporności ogniowej elementów budynku ^{5) 6)}					
	główna konstrukcja nośna	konstrukcja dachu	strop ¹⁾	ściana zewnętrzna ^{1) 2)}	ściana wewnętrzna ¹⁾	przykrycie dachu ³⁾
„B”	R 120	R 30	RE I 60	E I 60	E I 30 ⁴⁾	R E 30
„C”	R 60	R 15	RE I 60	E I 30)	E I 15 ⁴⁾	R E 15

Oznaczenia w tabeli:

- R - nośność ogniowa (w minutach), określona zgodnie z Polską Normą dotyczącą zasad ustalania klas odporności ogniowej elementów budynku,
E - szczelność ogniowa (w minutach), określona jw.,
I - izolacyjność ogniowa (w minutach), określona jw.,
(-) - nie stawia się wymagań.

- 1) Jeżeli przegroda jest częścią głównej konstrukcji nośnej, powinna spełniać także kryteria nośności ogniowej (R) odpowiednio do wymagań zawartych w kol. 2 i 3 dla danej klasy odporności pożarowej budynku.
- 2) Klasa odporności ogniowej dotyczy pasa międzykondygnacyjnego wraz z połączeniem ze stropem.
- 3) Wymagania nie dotyczą naświetli dachowych, świetlików, lukarn i okien połaciowych (z zastrzeżeniem § 218), jeśli otwory w połaci dachowej nie zajmują więcej niż 20 % jej powierzchni; nie dotyczą także budynku, w którym nad najwyższą kondygnacją znajduje się strop albo inna przegroda, spełniająca kryteria określone w kol. 4.
- 4) Dla ścian komór zsyłu wymaga się klasy E I 60, a dla drzwi komór zsyłu klasy E I 30.
- 5) Klasa odporności ogniowej dotyczy elementów wraz z uszczelnieniami złączy i dylatacjami.

- d) kategoria zagrożenia ludzi budynków   **ZL III,**
pomieszczenie Sali Herbowej   **ZL I**

e) Podział na strefy pożarowe:

Budynek nie jest podzielony na strefy pożarowe. Dopuszczalna powierzchnia strefy dla tego budynku wynosi 5000 m².

5. Zagospodarowanie budynku:

W części nowej i starej budynku urzędu zlokalizowane są pomieszczenia biurowe, higieniczno sanitarne, gospodarcze oraz komunikacja. W części starej na piętrze zlokalizowana jest sala konferencyjna „Herbowa” przewidziana dla ponad 50 osób.

6. Wyjście i drogi ewakuacyjne:

Z budynku urzędu prowadzą dwa wyjścia ewakuacyjne, jedno usytuowane w środkowej części budynku starego, drugie znajduje się od strony północnej części nowej. W budynku znajduje się dwie klatki schodowe prowadzące do ww. wyjść ewakuacyjnych. Klatka schodowa części nowej posiada system oddymiania. Kierunki ewakuacji z poszczególnych pomieszczeń pokazano w zał. nr 2.

Na drodze komunikacji ogólnej służącej ewakuacji w części starej budynku znajdują się materiały budowlane (boazeria) łatwo zapalne. Stosowanie takich materiałów jest zabronione w szczególności, gdy występuje jeden kierunek ewakuacji.

7. Instalacje:

- Elektryczna 230/400 V. (oświetlenie wewnętrzne, zasilanie gniazd wtykowych, siłowa, ochrona od porażen i połączenia wyrównawcze).
- Wod. – kan. – ustępy spłukiwane, umywalki, woda z wodociągu miejskiego,
- Wentylacja grawitacyjna.
- Odgromowa - obiekty części nowej chronione są instalacją odgromową w wykonaniu podstawowym.
- Instalacja gazowa.
- Instalacja CO z piecem gazowym.

8. Urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice w obiekcie:

- system oddymiania klatki schodowej część nowa obiektu,

- hydranty wewnętrzne o średnicy węża 52 mm w części nowej,
- gaśnice - jedna jednostka sprzętu o masie środka gaśniczego 2 kg przypada na każde 100 m² powierzchni strefy pożarowej, usytuowanie zgodnie z załącznikiem nr 2,

Braki w zakresie urządzeń przeciwpożarowych w obiekcie:

- brak zamontowanych hydrantów wewnętrznych, w szczególności części B w taki sposób, aby pokryć ich zasięgiem całą powierzchnię obiektu,
- brak awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego w pomieszczeniach i na drogach ewakuacyjnych budynku (jeżeli powierzchnia budynku przekracza 2000 m² wymagane jest oświetlenie ewakuacyjnw).

9. Zaopatrzenie wodne do wewnętrznego i zewnętrznego gaszenia pożaru:

- a) zaopatrzenie wodne do wewnętrznego gaszenia pożaru – hydranty wewnętrzne dla budynku Urzędu Miasta i Starostwa (uwagi co do rozmieszczenia w rozdz. IV).
- b) zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru – Wymagana ilość wody 20 dm³/s. Wydajność taką zapewniaj łącznie co najmniej dwa hydranty o średnicy 80 mm na sieci wodociągowej pierwszy w odległości min. 5 i max. 75 m od ściany budynku a drugi 150 m. Lokalizacja hydrantów pokazano w załączniku 1.

10. Drogi pożarowe do budynku:

Drogę pożarową dla wszystkich budynków jest ul. Rynek przebiegająca wzdłuż obiektu, umożliwiająca dojazd pojazdów jednostek ochrony przeciwpożarowej do obiektu budowlanego o każdej porze roku.

Droga pożarowa powinna przebiegać wzdłuż dłuższego boku budynku, na całej jego długości a w przypadku, gdy krótszy bok budynku ma więcej niż 60 m - z jego dwóch stron, przy czym bliższa krawędź drogi pożarowej musi być oddalona od ściany budynku o 5-15 m.

IV. WYPOSAŻENIE W WYMAGANE URZĄDZENIA PRZECIWOŻAROWE I GAŚNICE ORAZ SPOSOBY PODDAWANIA ICH PRZEGLĄDOM TECHNICZNYM I CZYNNOCIĄ KONSERWACYJNYM

1. Sposoby poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic.

Przez urządzenia przeciwpożarowe rozumie się urządzenia (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do wykrywania i zwalczania pożaru lub ograniczenia jego skutków w obiektach, w których lub, przy których są zainstalowane, a w szczególności: stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia wchodzące w skład systemu sygnalizacji pożarowej i dźwiękowego systemu ostrzegawczego, instalacje oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty, zawory hydrantowe, pompy w pompowniach przeciwpożarowych, przeciwpożarowe klapy odcinające, urządzenia oddymiające oraz drzwi i bramy przeciwpożarowe, o ile są wyposażone w systemy sterowania.

Instalacja oddymiająca klatkę schodową:

Z uwagi na to, że klapy oddymiające przewidziane są do użytkowania w stanach zagrożenia pożarowego obiektów, przeglądy techniczne obligatoryjnie powinny być dokonywane w regularnych odstępach czasu, co najmniej raz w roku. Podczas przeglądu, klapa oddymiająca wraz z całym układem wyzwalania, osprzętem oraz przewodami zasilającymi musi być sprawdzona przez specjalistę pod względem zdolności działania i gotowości eksploatacyjnej oraz konserwowana i ewentualnie naprawiana.

Każdy przegląd należy wpisać do karty przeglądów okresowych.

Instalacja hydrantów wewnętrznych:

Hydranty powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym nie rzadziej niż raz w roku. Obowiązek ten ma na celu zapewnienie niezawodności i sprawności działania hydrantów wewnętrznych oraz ich parametrów użytkowych takich jak art. ciśnienie i wydajność. Ciśnienie nominalne hydrantu wewnętrznego 52 powinno zapewnić wydajność 2,5 dm³/s. a ciśnienie na zaworze odcinającym hydrantu nie mniejsze niż 0,2 MPa.

Normatywne wyposażenie hydrantu powinno stanowić: wąż oraz prądownica, wszystkie elementy hydrantu muszą być ze sobą połączone.

Hydranty powinny być konserwowane zgodnie w PN-EN 671-3 „Stale urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne”. Czynności powinny dokonywać osoby posiadające niezbędną wiedzę w tym zakresie a wyniki kontroli powinny zostać zawarte w protokole z przeglądu.

Węże stanowiące wyposażenie hydrantów wewnętrznych powinny być raz na 5 lat poddawane próbie ciśnieniowej na maksymalne ciśnienie robocze zgodnie z PN-EN 671-2.

UWAGA:

W budynku urzędu segment A zamontowano na każdej kondygnacji po jednym hydrancie o średnicy węża 52 mm. i długości węża 20 m.

Zgodnie z §19 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów w obiektach zaliczonych do ZL III montuje się hydranty o średnicy węża 25 mm.

Ponadto § 20 określa zasięg hydrantów a tym samym ich ilość i rozmieszczenie w obiekcie.

Zasięg hydrantu w poziomie ma obejmować całą powierzchnię chronionego obiektu z uwzględnieniem:

- długości odcinka węża (20 m),
- efektywnego zasięgu rzutu prądów gaśniczych (3 m).

Wobec powyższego znaczna część budynku w segmencie B nie jest chroniona instalacją hydrantów wewnętrznych.

Zgodnie z „Protokołem badania wydajności i ciśnień hydrantów wewnętrznych” w pięciu hydrantach ciśnienie było niższe od wymaganego 0,2 MPa.

Gaśnice

Gaśnice poddawać należy badaniom i konserwacji w okresach minimum corocznych. Każdorazowo po ich użyciu powinny być natychmiast na nowo załadowane.

Producent zgodnie z Polską Normą w tym zakresie może skrócić czasookres badań i konserwacji wyprodukowanego sprzętu. Przy jego zakupie należy szczegółowo zapoznać się z zasadami eksploatacji gaśnic.

Zbiorniki gaśnic o wielkościach przekraczających 6 kg w okresach 5 letnich należy dodatkowo poddawać badaniom ciśnieniowym dokonywanych przez organa Dozoru Technicznego.

Czynności konserwacyjne i naprawcze gaśnic może dokonywać osoba posiadająca autoryzację producenta danego sprzętu.

2 Sposoby poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym instalacji technicznych.

Zgodnie z Ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. **Prawo budowlane Art. 62. 1.** Obiekty powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę:

1. Obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli:

- 1) **okresowej, co najmniej raz w roku**, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego:
  - a) elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu,
  - b) instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska,
  - c) instalacji gazowych przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych);
- 2) **okresowej, co najmniej raz na 5 lat**, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia; kontrolą tą powinno być objęte również badanie instalacji elektrycznej i piorunochronnej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażenia, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów;
- 3) okresowej w zakresie, o którym mowa w pkt. 1, co najmniej dwa razy w roku, w terminach do 31 maja oraz do 30 listopada, w przypadku budynków o powierzchni zabudowy

przekraczającej 2 000 m² oraz innych obiektów budowlanych o powierzchni dachu przekraczającej 1 000 m²; osoba dokonująca kontroli jest obowiązana bezzwłocznie pisemnie zawiadomić właściwy organ o przeprowadzonej kontroli;

- 4) bezpiecznego użytkowania obiektu każdorazowo w przypadku wystąpienia okoliczności związanych z działaniem człowieka lub sił natury, takich jak: wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, osuwiska ziemi, zjawiska lodowe na rzekach i morzu oraz jeziorach i zbiornikach wodnych, pożary lub powodzie, w wyniku których następuje uszkodzenie obiektu budowlanego lub bezpośrednie zagrożenie takim uszkodzeniem, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska

Kontrolę stanu technicznego instalacji elektrycznych, piorunochronnych i gazowych, powinny przeprowadzać osoby posiadające kwalifikacje wymagane przy wykonywaniu dozoru nad eksploatacją urządzeń, instalacji oraz sieci energetycznych i gazowych.

Kontrolę stanu technicznego przewodów kominowych, powinny przeprowadzać osoby posiadające kwalifikacje mistrza w rzemiośle kominarskim – w odniesieniu do przewodów dymowych oraz grawitacyjnych przewodów spalinowych i wentylacyjnych.

CZASOOKRESY PRZEGLĄDÓW SPRZĘTU I INSTALACJI

Lp.	Rodzaj czynności	Termin	Uwagi
1.	Konserwacja podręcznego sprzętu gaśniczego	co najmniej 1 raz w roku	Częściej wg zaleceń producenta sprzętu lub konserwatora.
2.	Badanie instalacji elektrycznej	co 5 lat	
3.	Badanie instalacji piorunochronnej	co 5 lat	oraz po każdym uszkodzeniu lub uderzeniu pioruna
4.	Kontrola przewodów kominowych – wentylacyjnych	co najmniej raz w roku	
5.	Usuwanie zanieczyszczeń z przewodów spalinowych i dymowych od palenisk opalanych paliwem gazowym	co najmniej raz na 6 miesięcy	
6.	Przeгляд wewnętrznej instalacji gazowej	raz w roku	
7.	Przeгляд instalacji klap dymowych	co najmniej 1 raz w roku	Zgodnie z dokumentacją techniczną
8.	Badanie ciśnienia i wydajności hydrantów wewnętrznych	co najmniej 1 raz w roku	
9.	Próba ciśnieniowa węży hydrantów wewnętrznych	co 5 lat	

V. ROZMIESZCZENIE PODRĘCZNEGO SPRZĘTU GAŚNICZEGO, ZNAKÓW EWAKUACYJNYCH I BEZPIECZEŃSTWA

Do prowadzenia skutecznej działalności w zapobieganiu pożarom i ich zwalczaniu niezbędne jest posiadanie wiedzy o procesie spalania, gdyż tylko ona pozwala na wszechstronną ocenę elementów, jakie składają się na szeroko rozumiane zjawisko pożaru.

Ogólnie rzecz biorąc, spalanie jest procesem chemicznym w czasie, którego występuje łączenie się materiału palnego z utleniaczem (najczęściej tlenem), podczas którego wydziela się światło, ciepło i inne produkty spalania. Aby powstał, a następnie rozwijał się proces spalania konieczne jest istnienie w odpowiedniej proporcji substancji palnej, utleniacza i źródła zapalenia (bodźca energetycznego). Wynika z tego jednoznacznie, że do przerwania istniejącego już procesu spalania konieczna jest zmiana proporcji składników procesu tj.:

1. Usunięcie materiału palnego lub uczynienie go (w różny sposób) niepalnym w lokalnie występujących warunkach,
2. Eliminowanie bodźca termicznego podtrzymującego proces spalania (np. chłodzenie układu palnego),
3. Odcięcie dostępu utleniacza do miejsca pożaru.

Wymienione wyżej czynności stanowią istotę techniki gaszenia pożarów, przy czym podręczny sprzęt gaśniczy spełnia w tej technice rolę zasadniczą w sytuacjach, kiedy istnieje możliwość ugaszenia pożarów w zarodku, tj. w pierwszej fazie jego trwania.

Funkcja podręcznego sprzętu gaśniczego polega bądź to na działaniu jednostkowym, tj. chłodzeniu materiału palnego, bądź na odcięciu od niego dostępu tlenu, albo oba te mechanizmy gaśnicze występują jednocześnie.

Do podręcznego sprzętu gaśniczego zalicza się: gaśnice i agregaty gaśnicze, koce gaśnicze, hydranty wewnętrzne.

W budynku należy rozmieścić podręczny sprzęt gaśniczy odpowiednio go oznakowując zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 2 do instrukcji.

Minimalne ilości środka gaśniczego w budynku:

- na parterze i piętrze budynku „starego” część B – po minimum 10 kg. środka gaśniczego,
- na parterze i I piętrze budynku „nowego” część A – po minimum 8 kg środka gaśniczego,
- na II, III i IV piętrze budynku „nowego” część A – po minimum 4 kg środka gaśniczego
- w piwnicy minimum 4 kg środka gaśniczego.

Dla ochrony pomieszczeń technicznych np. kotłownia, serwerownia przewidzieć dodatkową jednostkę odpowiedniego rodzaju podręcznego sprzętu gaśniczego.

PODRĘCZNY SPRZĘT GAŚNICZY

Przy doborze i rozmieszczeniu podręcznego sprzętu gaśniczego w budynku uwzględniono przepisy Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. nr 109, poz. 719 z dnia 22 czerwca 2010 r.).

W szczególności uwzględniono następujące zasady:

1. Co najmniej jedna jednostka sprzętu o masie środka gaśniczego 2 kg lub 3 dm³ przypada **na każde 100 m²** powierzchni strefy pożarowej.
2. Do gaszenia pożarów grupy A (w których występuje zjawisko spalania żarowego np drewna, papieru, tkanin) stosuje się gaśnice płynowe, pianowe lub proszkowe (wypełnione proszkiem fosforanowym).
3. Do gaszenia pożarów grupy B (cieczy palnych i substancji stałych, topiących się) stosuje się zamiennie gaśnice płynowe, pianowe, śniegowe, proszkowe.
4. Do gaszenia pożarów grupy C (gazów palnych) stosuje się zamiennie gaśnice proszkowe, śniegowe.
5. Do gaszenia pożarów grupy F (tłuszcze i oleje) stosuje się gaśnicę przeznaczoną do tej grupy pożaru.
6. Sprzęt powinien być umieszczony w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, przy wejściach i klatkach schodowych, przy przejściach i korytarzach przy wyjściach na zewnątrz pomieszczeń.
7. Oznakowanie miejsc usytuowania sprzętu powinno być zgodne z Polskimi Normami.
8. Odległość dojścia do sprzętu nie powinna być większa niż 30 m.

Zgodnie z powyższymi zasadami w budynku przewiduje się do gaszenia pożarów grup A, B, C - gaśnice proszkowe.

Dla wszystkich typów gaśnic ilość środka gaśniczego nie może być mniejsza niż 3 dm³ (2 kg) – dopuszcza się według ww. parametrów wielkości gaśnic dostępne w handlu, posiadające świadectwo dopuszczenia do stosowania w ochronie przeciwpożarowej.

Przyjmuje się następującą zasadę rozmieszczenia rodzajów gaśnic;

- ⇒ gaśnice proszkowe ABC w miejscach ogólnodostępnych budynku (korytarz w okolicie klatki schodowej),
- ⇒ zaleca się umieścić gaśnice proszkowe o pojemności min. 4 kg proszku.

Grupa pożaru	Rodzaj palącego się materiału i sposób jego spalania
	Pożary materiałów stałych, zwykle pochodzenia organicznego, których normalne spalanie zachodzi z tworzeniem żarzących się węgli np.: drewno, papier, węgiel tworzywa sztuczne, tekstylia, słoma, itp.
	Pożary cieczy palnych i materiałów stałych topiących się na skutek ciepła wytwarzanego podczas pożaru, np.: benzyna, nafta i jej pochodne, alkohol, aceton, eter, oleje, lakiery, tłuszcze, parafina, stearyna, pak, naftalen, smoła, itp.
	Pożary gazów palnych np.: acetylen, butan, metan, propan, wodór, gaz ziemny i miejski, itp.
	Pożary metali np.: aluminium, lit, sód, potas, glin i ich stopy, itp.
	Pożary tłuszczów i olejów spożywczych w urządzeniach kuchennych

Pożary materiałów stałych, zwykle pochodzenia organicznego, których normalne spalanie zachodzi z tworzeniem żarzących się węgli np.: drewno, papier, węgiel tworzywa sztuczne, tekstylia, słoma, itp.

Pożary cieczy palnych i materiałów stałych topiących się na skutek ciepła wytwarzanego podczas pożaru, np.: benzyna, nafta i jej pochodne, alkohol, aceton, eter, oleje, lakiery, tłuszcze, parafina, stearyna, pak, naftalen, smoła, itp.

Pożary gazów palnych np.: acetylen, butan, metan, propan, wodór, gaz ziemny i miejski, itp.

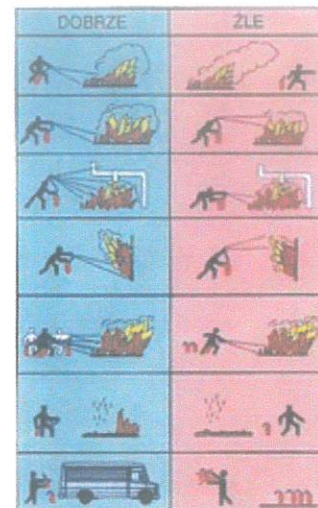
Pożary metali np.: aluminium, lit, sód, potas, glin i ich stopy, itp.

Pożary tłuszczów i olejów spożywczych w urządzeniach kuchennych

Podstawowe zasady gaszenia pożaru przy pomocy gaśnic

- Zbliżyć się do pożaru zgodnie z kierunkiem wiatru (wiatr w plecy).
- Uruchomić gaśnicę (zgodnie z instrukcją) i skierować strumień środka gaśniczego na źródło ognia
  - w przypadku płonących poziomych powierzchni kierować strumień gaśniczy na powierzchnię płonącą zaczynając od najbliższego brzegu, strumień kierować prawie równoległe do powierzchni płonącej,
  - płonące spadające z góry na dół krople lub cieknącą ciecz palną gasić kierując strumień gaśniczy od góry do dołu,
  - powierzchnie pionowe gasić od dołu do góry.
- W przypadku konieczności gaszenia pożaru większą liczbą gaśnic, należy zastosować je jednocześnie.
- Po ugaszeniu dopilnować aby nie doszło do wtórnego zapłonu.
- Gaśnice po ich użyciu skierować do warsztatu.

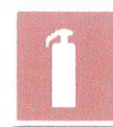
Zasady użycia hydrantu wewnętrznego:

Hydrant wewnętrzny jest to zespół składający się z zaworu hydrantowego, odcinka węża i prądownicy wodnej, zasilany z instalacji wodociągowej wewnętrznej przeciwpożarowej.

W celu użycia hydrantu należy:

- otworzyć drzwiczki szafki hydrantowej,
- sprawdzić czy wszystkie elementy są ze sobą połączone (zawór, wąż, prądownica),
- otworzyć zawór,
- rozwijając wąż zbliżyć się do źródła ognia, skierować strumień wody na palące się miejsce lub przedmiot.

Należy pamiętać, aby nie gasić wodą urządzeń pod napięciem oraz mogących reagować z wodą wydzielając gazy palne.

TABLICE (ZNAKI) BEZPIECZEŃSTWA EWAKUACYJNE I POŻAROWE

Przy ustalaniu rodzaju i rozmieszczenia tablic bezpieczeństwa pożarniczych i ewakuacyjnych w obiekcie uwzględniono, charakter zagrożenia pożarowego, rozwiązania budowlano - instalacyjne obiektu, a także sposoby zagospodarowania powierzchni i pomieszczeń.

W załączniku nr 2 do instrukcji przedstawiono kierunki ewakuacji z obiektu, które należy właściwie oznakować zgodnie z zapisami polskich norm:

PN-92/N-01256/01. Znaki ochrony przeciwpożarowej

PN-92/N-01256/02. Znaki ewakuacyjne

PN-98/N-01256/05. Znaki bezpieczeństwa. Zasady umieszczania znaków bezpieczeństwa na drogach ewakuacyjnych i drogach pożarowych.

UWAGA:

Znaki: kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej i kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami powinny być umieszczone na wysokości ok. 150 cm od podłogi.

VI. SPOSOBY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU I INNEGO ZAGROŻENIA

ALARMOWANIE

1. Każdy, kto zauważył pożar lub uzyskał informacje o pożarze lub innym zagrożeniu obowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczając do powstania paniki natychmiast zaalarmować:

Osoby znajdujące się w sąsiedztwie pożaru, narażone na jego skutki.

Państwową Straż Pożarną tel. **998 lub 112**

2. Alarmowanie straży pożarnej należy przeprowadzić z najbliższego telefonu z wyjściem do sieci zewnętrznej lub telefonu komórkowego.

3. Po uzyskaniu połączenia ze strażą pożarną należy wyraźnie podać:

- gdzie się pali - dokładny adres obiektu i jego nazwę,
- co się pali - np. magazynek gospodarczy, pracownia, szatnia, zaplecze socjalne itp.,
- czy istnieje zagrożenie życia ludzi, czy w rejonie pożaru lub bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się materiały łatwo zapalne lub wybuchowe itp.,
- numer telefonu, z którego się mówi oraz swoje imię i nazwisko.

UWAGA: po potwierdzeniu przyjęcia meldunku przez dyżurnego odłożyć słuchawkę i odczekać przy telefonie na ewentualne sprawdzenie czy meldunek o pożarze nie jest fałszywy

4. W razie potrzeby (wypadek lub awaria) zaalarmować:

Pogotowie energetyczne **991**

Pogotowie Gazowe **992**

AKCJA GAŚNICZO-RATOWNICZA

1. **Równoległe z alarmowaniem straży pożarnej należy przystąpić do akcji ratowniczo-gaśniczej prowadząc:**
  - a) ewakuację ludzi i mienia
  - b) akcję gaśniczą */przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego znajdującego się w pobliżu/.*
2. **Do czasu przybycia straży pożarnej kierownictwo akcją sprawuje osoba wyznaczona do wykonywania działań w zakresie gaszenia pożarów i ewakuację.**

Kierujący akcją gaśniczo-ratowniczą wyznacza zadania i formy działań zgodnie z potrzebami bieżącymi oraz rozwojem sytuacji pożarowej.

3. **Każda osoba przystępująca do akcji gaśniczo-ratowniczej powinna:**
  - w pierwszej kolejności przystąpić do ratowania ludzi przeprowadzając ewakuację z zagrożonego rejonu,
  - spowodować wyłączenie przez służby techniczne dopływu prądu elektrycznego do strefy pożaru (nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem,
  - usunąć z miejsca pożaru i bezpośredniego sąsiedztwa wszelkie znajdujące się tam materiały palne, wybuchowe toksyczne, a także cenne maszyny i urządzenia oraz ważne dokumenty, nośniki informacji, itp.
  - pozamykać drzwi oddzielające pomieszczenie objęte pożarem od pomieszczeń sąsiednich.

ZABEZPIECZENIE POGORZELISKA

1. **Wyznaczony przez Burmistrza/Starostę pracownik jest odpowiedzialny za:**
  - zabezpieczenie miejsca pożaru i wystawienie posterunku pogorzeliiskowego w celu zapobiegania powstaniu pożaru wtórnego,
  - przystąpienie do uporządkowania pogorzeliiska po zakończeniu działalności komisji powołanej dla ustalenia okoliczności przyczyn powstania i rozprzestrzeniania pożaru.
2. **Działania związane z ww. poleceniami powinny być szczegółowo udokumentowane**

WYKAZ TELEFONÓW ALARMOWYCH

 Pogotowie Ratunkowe	999
 Policja	997
 Straż Pożarna	998
 Nr alarmowy	112
 Pogotowie Energetyczne	991
 Pogotowie Gazowe	992
 Pogotowie Wodociągowe	134647910

UWAGA:

Na obszarze województwa podkarpackiego, wszędzie tam, gdzie występuje zasięg dowolnej, krajowej sieci GSM i telefonów stacjonarnych, jej abonent może uzyskać pomoc po wybraniu europejskiego numeru alarmowego **112**.

Ze względu na przyzwyczajenia, komfort obywateli oraz specyfikę niektórych wezwań, w dalszym ciągu można dzwonić na numery **997, 998, 999**.

Krok po kroku, co należy robić od momentu wybrania numeru 112:

- jeśli to możliwe, połączenie z operatorem numeru 112 powinno być wykonane przez osobę znajdującą się bezpośrednio na miejscu zdarzenia,
- miejsce rozmowy powinno znajdować się w pobliżu miejsca zdarzenia i pozwalać na przeprowadzenie spokojnej rozmowy z operatorem (bez zakłóceń),
- należy czekać do momentu zgłoszenia się operatora, nie rozłączać się do czasu, gdy połączenie zostanie podjęte (połączenie jest bezpłatne, więc nie generuje kosztów dla osoby zgłaszającej zdarzenie),
- trzeba się przedstawić imieniem i nazwiskiem, krótko opisać zdarzenie lub sytuację, której było się świadkiem oraz udzielić odpowiedzi na pytania zadawane przez operatora numeru alarmowego 112 w celu przełączenia rozmowy do właściwej służby,
- należy wskazać miejsce przebywania/adres, w którym miało miejsce zdarzenie i lub sytuacja; jeśli to możliwe, wskazać najszybszą drogę dojazdu do miejsca zdarzenia,
- udzielać dodatkowych informacji na zadawane przez operatora pytania,
- wykonywać ewentualne polecenia/instrukcje przekazywane przez operatora,
- nie rozłączać się do czasu wyraźnego polecenia operatora z uwagi na konieczność przekazania najważniejszych informacji o zdarzeniu,
- jeśli sytuacja ulegnie nagłemu pogorszeniu, należy powiadomić operatora numeru 112,
- należy podać operatorowi numer telefonu, z którego dokonywano zgłoszenia na wypadek, gdyby operator próbował skontaktować się ponownie w celu weryfikacji informacji o zdarzeniu.

VII. WYTYCZNE PRZEPROWADZENIA EWAKUACJI OSÓB I MIENIA

Z każdego miejsca przeznaczonego na pobyt ludzi w obiekcie, powinny być zapewnione odpowiednie warunki ewakuacji, zapewniające możliwość szybkiego i bezpiecznego opuszczenia strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów, a także być zastosowane techniczne środki zabezpieczenia przeciwpożarowego, polegające na:

1. Zapewnieniu dostatecznej ilości i szerokości wyjść ewakuacyjnych;
2. Zachowaniu dopuszczalnej długości, szerokości i wysokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych;
3. Zapewnieniu bezpiecznej pożarowo obudowy i wydzielen dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń;

W przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia z budynku, decyzję o jej podjęciu wydaje **osoba wyznaczona do wykonywanie działań w zakresie gaszenia pożarów i ewakuację**. Decyzja ta musi zawierać informacje o zakresie ewakuacji, liczbie osób przewidzianych do ewakuacji, sposobach i kolejności opuszczania obiektu, a także musi określać drogi ruchu i rejon dla osób ewakuowanych.

WYZNACZA SIĘ JAKO MIEJSCE EWAKUACJI LUDZI:

- PLAC RYNKU PRZED BUDYNKAMI URZĘDU.

Wskazania ogólne:

Decyzja o zarządzeniu ewakuacji musi uwzględniać informacje o zakresie ewakuacji, liczbie osób przewidzianych do ewakuacji, sposobach i kolejności opuszczania obiektu a także musi określać drogi i kierunki oraz przewidywać możliwość zakwaterowania osób ewakuowanych.

Po podjęciu decyzji o ewakuacji osób i mienia należy:

1. Niezwłocznie powiadomić wszystkie osoby przebywających na terenie ewakuowanego odcinka (obektu) o powstaniu i charakterze zagrożenia oraz konieczności przeprowadzenia ewakuacji. Do powiadomienia można wykorzystać środki łączności wewnętrznej- telefony. **Ustalono, że sygnałem do ewakuacji będą ustne komunikaty ogłaszane przez osoby wyznaczoną zgodnie z pkt.11 tego rozdziału.**

2. Kierujący akcją ewakuacyjną wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji osób z poszczególnych pomieszczeń.
3. W pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia oraz z pomieszczeń, których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacji może zostać odcięte przez pożar lub zadymienie. Następnie należy ewakuować osoby poczynając od najwyższych kondygnacji. Należy dążyć do tego, aby wśród ewakuowanych w pierwszej kolejności były osoby o ograniczonej z różnych względów zdolności poruszania się, natomiast zamykać strumień ruchu powinny osoby, które mogą poruszać się o własnych siłach.
4. Podczas ewakuacji z pomieszczeń, strumienie ludzi należy kierować na poziome drogi ewakuacyjne (korytarze), a następnie zgodnie z kierunkami określonymi przez znaki ewakuacyjne, na klatki schodowe i wyjścia poza obszar zagrożony lub na zewnątrz obiektów.

UWAGA:

Do ewakuacji osób w obiekcie nie używać windy osobowej.

5. Osoby z ograniczoną zdolnością poruszania się należy ewakuować przy wykorzystaniu wózków bądź przenosić na rękach.
6. W przypadku blokady dróg ewakuacyjnych, należy niezwłocznie, dostępnymi środkami, np. telefonicznie, bezpośrednio lub przy pomocy osób znajdujących się na zewnątrz odciętej strefy, powiadomić kierownika akcji ewakuacyjnej. Ludzi odciętych od wyjścia, a znajdujących się w strefie zagrożenia, należy zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła pożaru i w miarę posiadanych środków oraz istniejących warunków, ewakuować z zewnątrz, przy pomocy sprzętu ratowniczego przybyłych jednostek Państwowej Straży Pożarnej lub innych jednostek ratowniczych.
7. Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej, starając się trzymać głowę jak najniżej, ze względu na mniejsze zadymienie panujące w dolnych partiach pomieszczeń i korytarzy. **Usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłaniać chustką zmoczoną w wodzie - sposób ten ułatwia oddychanie.** Podczas ruchu przez mocno zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy **poruszać się wzdłuż ścian**, by nie stracić orientacji, co do kierunku ruchu.
8. Ewakuacja mienia **nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi.** Ewakuację mienia należy rozpocząć od najcenniejszych urządzeń, dokumentacji i przedmiotów. Należy wykorzystywać wszystkie sprawne fizycznie osoby, nadające się do demontażu i ewakuacji mienia.

USTALA SIĘ NASTĘPUJĄCE ZASADY EWAKUACJI MIENIA:

- Do ewakuacji mienia z terenu obiektu przewiduje się pracowników, którzy nie są odpowiedzialni za prowadzenie ewakuacji.
  - Kolejność i rodzaj ewakuowanego mienia ustala właściciel w zależności od części budynku, w którym występuje zagrożenie.
9. Po zakończeniu ewakuacji, tj. opuszczeniu budynku czy zagrożonej strefy, opiekun danej grupy osób, zobowiązany jest do sprawdzenia, czy wszyscy jego użytkownicy opuścili poszczególne pomieszczenia. W razie podejrzenia, że ktoś został w zagrożonej strefie, należy natychmiast zgłosić ten fakt właścicielowi lub jednostkom ratowniczym

przybyłym na miejsce akcji i przeprowadzić ponowne sprawdzanie pomieszczeń budynku.

10. W przypadku przybycia Jednostek Państwowej Straży Pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej, kierujący przebiegiem akcji zobowiązany jest do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji, a następnie podporządkowania się poleceniom dowódcy przybyłej jednostki taktycznej straży pożarnej.
11. Pierwsza pomoc oraz ewakuacja pracowników i osób przebywających na terenie obiektu.

Na podstawie art. 209¹§1 punkt 2 Kodeksu pracy pracodawca wyznaczy osoby spośród personelu zatrudnionego w obiekcie, które będą odpowiedzialne za:

- organizację pierwszej pomocy osobą potrzebującym przebywającym na terenie obiektu,
- **wykonywanie działań w zakresie gaszenia pożarów i ewakuację.**

Informacja o osobach wyznaczonych do powyższych czynności przekazana zostanie pozostałym pracownikom oraz udostępniona będzie osobą przybywającym w obiekcie poprzez wywieszenie następujących informacji:

- 1) imię i nazwisko,
- 2) miejsce wykonywania pracy,
- 3) numer telefonu służbowego lub innego środka komunikacji elektronicznej na tablicach informacyjnych w obiekcie, w szczególności w holu głównym.

VIII. ZADANIA I OBOWIĄZKI W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ

Do podstawowych obowiązków wszystkich pracowników należy zapobieganie możliwości powstania pożaru. W tym celu konieczne jest przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych i przepisów budowlanych, a w szczególności: **Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów** (Dz. U. nr 109, poz. 719 z dnia 22 czerwca 2010 r.).

W czasie eksploatacji obiektu i pomieszczeń należy przestrzegać przepisy profilaktyczne o zachowaniu bezpieczeństwa pożarowego, ograniczając w ten sposób możliwość powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów, a także gwarantując środki ratownicze na wypadek zaistnienia pożaru. Przepisy przeciwpożarowe dotyczące użytkowania budynków formułują warunki bezpieczeństwa w następujących sferach działalności:

- a) warunki ogólne,
- b) zapewnienie warunków ewakuacji osób i mienia,
- c) utrzymanie prawidłowego stanu technicznego instalacji i urządzeń,
- d) właściwego składowanie i przechowywanie materiałów palnych,
- e) wyposażenie obiektu w podręczny sprzęt gaśniczy,
- f) prowadzenie prac pożarowo niebezpiecznych zgodnie z wytycznymi niniejszej instrukcji.

W szczególności:

A. W obiekcie oraz na terenie przyległym do niego jest zabronione wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudniać prowadzenie działań ratowniczych lub ewakuacji:

- 1) używanie otwartego ognia, palenie tytoniu i stosowanie innych czynników mogących zainicjować zapłon materiałów występujących w miejscach występowania materiałów niebezpiecznych pożarowo;
- 2) użytkowanie instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi przez producenta bądź niepoddawanych okresowym kontrolom, o zakresie i częstotliwości wynikających z przepisów prawa budowlanego, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia ognia;
- 3) rozgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu, przyległego do niego składowiska lub placu składowego z materiałami palnymi, przy czym jest dopuszczalne wykonywanie tych czynności na dachach o konstrukcji i pokryciu niepalnym w budowanych obiektach, a w pozostałych, jeżeli zostaną zastosowane odpowiednie, przeznaczone do tego celu podgrzewacze;
- 4) składowanie poza budynkami w odległości mniejszej niż 4 m od granicy działki sąsiedniej materiałów palnych, w tym pozostałości roślinnych, gałęzi i chrustu;

- 5) użytkowanie elektrycznych urządzeń grzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta;
- 6) przechowywanie materiałów palnych oraz stosowanie elementów wystroju i wyposażenia wnętrz z materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:
  - a) urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 373,15 K (100 °C),
  - b) linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji piorunochronnej oraz czynnych rozdzielnic prądu elektrycznego, przewodów elektrycznych siłowych i gniazd wtykowych siłowych o napięciu powyżej 400 V;
- 7) stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych i niezapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki;
- 8) instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych, takich jak wyłączniki, przełączniki, gniazda wtyczkowe, bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem;
- 9) składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości określonych w przepisach techniczno-budowlanych;
- 10) składowanie materiałów palnych w pomieszczeniach technicznych, na nieużytkowych poddaszach i strychach oraz na drogach komunikacji ogólnej w piwnicach;
- 11) przechowywanie pełnych, niepełnych i opróżnionych butli przeznaczonych do gazów palnych na nieużytkowych poddaszach i strychach oraz w piwnicach;
- 12) zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie w przypadku pożaru lub innego zagrożenia powodującego konieczność ewakuacji;
- 13) blokowanie drzwi i bram przeciwpożarowych w sposób uniemożliwiający ich samoczynne zamknięcie w przypadku powstania pożaru;
- 14) lokalizowanie elementów wystroju wnętrz, instalacji i urządzeń w sposób zmniejszający wymiary drogi ewakuacyjnej poniżej wartości wymaganych w przepisach techniczno-budowlanych;
- 15) uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:
  - a) gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
  - b) źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
  - c) wyjść ewakuacyjnych,
  - d) wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz kurków głównych instalacji gazowej,

B. Wszyscy pracownicy bez względu na zajmowane stanowisko ponoszą odpowiedzialność za wykonanie następujących zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej:

1. Znajomość zagrożenia pożarowego na zajmowanym stanowisku pracy oraz przeciwdziałania możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru,
2. Znajomość zasad postępowania w przypadku powstania pożaru, orientacja w rozmieszczeniu sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych, a także umiejętność obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego,
3. Znajomość warunków przeprowadzania bezpiecznej ewakuacji osób i mienia, udział w akcji gaśniczo-ratowniczej przez podporządkowanie się poleceniom kierującego akcją,

4. Udział w szkoleniach i ćwiczeniach przeciwpożarowych,
5. Niezwłoczne zgłaszanie usterek mogących spowodować pożar osobom kompetentnym do ich usuwania lub bezpośrednim przełożonym, przestrzeganie obowiązujących przepisów i instrukcji bezpieczeństwa pożarowego w obszarze zajmowanego stanowiska.

C. Właściciel (zarządzający) w szczególności odpowiada za:

1. Nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie przeciwpożarowej przez wszystkich pracowników,
2. Wydawanie poleceń mających na celu usunięcie technicznych usterek zagrażających bezpieczeństwu pożarowemu obiektu,
3. Planowanie oraz organizacja remontów, adaptacji i bieżącej konserwacji urządzeń i instalacji w budynku z uwzględnieniem zasad i potrzeb ochrony przeciwpożarowej,
4. Kierowanie akcją gaśniczo-ratowniczą lub ewakuacyjną po powstaniu w budynku pożaru lub innego zagrożenia do czasu przybycia jednostek ratowniczych,
5. Współpracę pracowników z jednostkami ratowniczymi przybyłymi z zewnątrz w zakresie gaszenia pożarów, usuwania zagrożeń oraz prowadzenia ewakuacji osób i mienia,
6. Wyposażenie budynku w sprzęt ratowniczy i pożarniczy, środki gaśnicze oraz bieżący nadzór nad terminowością przeglądu tego sprzętu,
7. Przygotowanie pomieszczeń w budynku do prowadzenia działań gaśniczo-ratowniczych,
8. Uwzględnienie w programach szkoleń zawodowych tematyki ochrony przeciwpożarowej.

D. Ochrona obiektu:

1. Znajomość zagrożenia pożarowego na zajmowanym stanowisku pracy oraz przeciwdziałania możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru,
2. Znajomość zasad postępowania w przypadku powstania pożaru, orientacja w rozmieszczeniu sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych, a także umiejętność obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego,
3. Znajomość warunków przeprowadzania bezpiecznej ewakuacji osób i mienia, udział w akcji gaśniczo-ratowniczej przez podporządkowanie się poleceniom kierującego akcją,
4. Udział w szkoleniach i ćwiczeniach przeciwpożarowych,
5. Niezwłoczne zgłaszanie usterek mogących spowodować pożar osobom kompetentnym do ich usuwania lub bezpośrednim przełożonym, przestrzeganie obowiązujących przepisów i instrukcji bezpieczeństwa pożarowego w obszarze zajmowanego stanowiska.
6. Umieć przełączyć dopływ wody do sieci hydrantów wewnętrznych poprzez otwarcie zaworu na sieci wodociągowej w pomieszczeniu hydroforowni.

IX. ZABEZPIECZENIE PRAC POŻAROWO – NIEBEZPIECZNYCH

W oparciu o zapisy Ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów wprowadza się instrukcję zabezpieczenia prac pożarowo-niebezpiecznych na terenie obiektu ujętej w niniejszym rozdziale.

1. Niniejsza instrukcja ma na celu określenie obowiązków i odpowiedzialności pracowników za zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego przy wykonywaniu prac pożarowo-niebezpiecznych oraz o kreślenie zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego prac, o których mowa w pkt. 2.
2. Pod pojęciem prac pożarowo-niebezpiecznych należy rozumieć prace remontowo-budowlane związane z użyciem otwartego ognia, cięciem z wytwarzaniem iskier mechanicznych i spawaniem, prowadzone wewnątrz lub na dachach obiektów, na przyległych do nich terenach oraz placach składowych, a także prace remontowo-budowlane wykonywane w strefach zagrożenia wybuchem.

Do prac takich należy zaliczyć w szczególności:

- A. Prace z otwartym ogniem, podczas których występuje iskrzenie lub nagrzewanie, np.:
  - spawanie, cięcie gazowe i elektryczne,
  - podgrzewanie instalacji, urządzeń i zaworów z substancjami palnymi,
  - używanie materiałów pirotechnicznych
- B. Prace związane ze stosowaniem gazów, cieczy i pyłów, przy których mogą powstać mieszaniny wybuchowe:
  - przygotowanie do stosowania gazów, pyłów i cieczy,
  - stosowanie tych pyłów i cieczy do malowania, lakierowania,
  - klejenia, mycia, nasycania,
  - suszenie substancji palnych,
  - usuwania pozostałości tych substancji ze stanowisk pracy.

3. Do przestrzegania postanowień instrukcji zobowiązani są wszyscy pracownicy uczestniczący bezpośrednio lub pośrednio w wykonywaniu prac pożarowo-niebezpiecznych, pracownicy nadzorujący przebieg tych prac oraz użytkownicy obiektu (pomieszczeń, terenu), gdzie prace są prowadzone.
4. Postanowienia instrukcji obowiązują także wszystkich pracowników przedsiębiorstw i firm zewnętrznych (osób prawnych i fizycznych) wykonujących prace pożarowo-niebezpieczne na terenie obiektu.

5. Obowiązek zapoznania pracowników z treścią instrukcji należy do właściciela, zatrudniających tych pracowników.
Obowiązek zapoznania z treścią instrukcji pracowników przedsiębiorstw i firm zewnętrznych należy do właściciela obiektu. Postanowienia niniejszej instrukcji powinny stanowić integralną część umów dotyczących realizacji ww. prac.
6. Postanowienia zawarte w instrukcji nie naruszają przepisów szczegółowych, dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz innych przepisów i aktów normatywnych.

ZASADY ORGANIZACYJNE PRZY USTALANIU ZABEZPIECZEŃ PRZECIWO- POŻAROWYCH PRAC POŻAROWO-NIEBEZPIECZNYCH

1. Prace pożarowo-niebezpieczne mogą być wykonywane na terenie obiektu pod warunkiem spełnienia wymagań z zakresu ochrony przeciwpożarowej, obowiązujących przed, w trakcie ich wykonywania oraz po zakończeniu prac.
2. Wymagania, o których mowa poniżej ustalane są komisyjnie każdorazowo przed rozpoczęciem prac, w oparciu o postanowienia niniejszej instrukcji oraz przepisów szczegółowych obowiązujących w przedmiotowej sprawie.
3. Zasady działania Komisji, o której mowa w pkt. 2 są następujące:
Skład osobowy Komisji tworzą:
  - osoba wyznaczona przez Burmistrza/Starostę – Przewodniczący,
  - kierownik grupy/firmy wykonującej prace – Członek,
  - pracownik techniczny (inna wyznaczona osoba) – Członek,

Skład osobowy Komisji może być zwiększony o niezbędnych specjalistów na wniosek Przewodniczącego.

Prace komisji organizuje jej Przewodniczący.

Komisja realizuje swoją działalność sporządzając „Protokół zabezpieczenia przeciwpożarowego prac pożarowo-niebezpiecznych wg wzoru podanego w załączeniu.

Po spełnieniu wszystkich wymagań określonych w „Protokole ...” wydawane jest „Zezwolenie na prowadzenie prac pożarowo-niebezpiecznych”.

Po zakończeniu realizacji prac potwierdzonym wpisem do zezwolenia zgodnie z „Protokołem” następuje kontrola bezpieczeństwa pożarowego w zakresie związanym z prowadzonymi pracami. Pozytywny wynik kontroli z adnotacją o zakończeniu prac odnotowywany jest w dokumentacji prac.

4. Zabezpieczenie i dozór miejsca prowadzenia prac pożarowo-niebezpiecznych w trakcie ich wykonywania oraz po ich zakończeniu należy powierzać osobom posiadającym do tego odpowiednie przygotowanie.
5. Po zakończeniu prac całość dokumentacji Przewodniczący przechowuje w dokumentacji technicznej obiektu.
6. Dla prac pożarowo-niebezpiecznych:
  - prowadzonych w miejscach i pomieszczeniach, w których nie ma materiałów i mediów, a możliwość przeniesienia ciepła drogą przewodzenia oraz konwekcji par i gazów została całkowicie wyeliminowana,
  - prowadzonych w trybie nagłym, celem usunięcia awarii lub likwidacji rozprzestrzeniania jej skutków (konieczność podjęcia natychmiastowych działań w krótkim czasie),
  - prowadzonych w ramach krótkotrwałych prac naprawczych o niewielkim zasięgu, w związku z bieżącą konserwacją budynku

Wprowadza się uproszczony tryb organizacji zabezpieczenia prac pożarowo-niebezpiecznych.

7. Uproszczony tryb organizacji zabezpieczenia ww. prac obejmuje:
- funkcję Przewodniczącego Komisji realizuje użytkownik powierzchni, na której odbywa się praca.
  - dokumentacja zabezpieczenia prac polega na dokonaniu wpisu do „Książki prac pożarowo-niebezpiecznych” z pominięciem formularzy, o których mowa w pkt. 3. tego rozdziału.
- Pozostałe zasady organizacji zabezpieczenia prac pożarowo-niebezpiecznych pozostają bez zmian.
8. Wpis do „książki prac pożarowo-niebezpiecznych” powinien zawierać”
- nazwę i określenie miejsca, w którym prace będą prowadzone,
  - charakterystykę- technologię przewidzianych prac,
  - sposób zabezpieczenia ppoż. miejsca wykonywania prac,
  - osobę odpowiedzialną za przygotowanie zabezpieczenia ppoż. prac,
  - osobę zezwalającą na rozpoczęcie prac i sprawującą nadzór nad ich przebiegiem,
  - osobę odpowiedzialną za kontrolę rejonu prac po ich zakończeniu (określenie ilości i częstotliwości kontroli),
  - podpisy ww. osób związanych z pracą pożarowo-niebezpieczną.

WYTYCZNE ZABEZPIECZENIA PRAC POŻAROWO-NIEBEZPIECZNYCH

1. Przygotowanie budynku i pomieszczeń do prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo polega na:
- a) oczyszczeniu pomieszczeń lub miejsc, gdzie będą wykonywane prace z wszelkich palnych materiałów lub zanieczyszczeń,
  - b) odsunięciu na bezpieczną odległość od miejsca prowadzenia prac wszelkich przedmiotów palnych lub niepalnych w opakowaniach palnych.
  - c) zabezpieczeniu np. przed działaniem rozprysków spawalniczych wszelkich materiałów i urządzeń palnych, których usunięcie na bezpieczną odległość nie jest możliwe, przez osłonięcie ich, np. arkuszami blachy, płytami gipsowymi.
  - d) sprawdzeniu, czy znajdujące się w sąsiednich pomieszczeniach materiały lub przedmioty podatne na zapalenie wskutek przewodnictwa cieplnego bądź rozprysków spawalniczych nie wymagają zastosowania lokalnych zabezpieczeń.
  - e) uszczelnieniu materiałami niepalnymi wszelkich przelotowych otworów instalacyjnych, kablowych, wentylacyjnych, itp. znajdujących się w pobliżu miejsca prowadzenia prac.
  - f) zabezpieczeniu przed rozpryskami spawalniczymi lub uszkodzeniami mechanicznymi kabli, przewodów elektrycznych, oraz instalacyjnych z palną izolacją, o ile znajduje się w zasięgu zagrożenia spowodowanego pracami pożarowo-niebezpiecznymi.
  - g) sprawdzeniu, czy w miejscu planowanych prac nie prowadzono tego dnia prac malarskich lub innych przy użyciu substancji łatwo zapalnych.
  - h) przygotowaniu w miejscu dokonywania prac pożarowo-niebezpiecznych m.in.: napełnionych wodą metalowych pojemników na rozgrzane odpadki drutu spawalniczego, elektrod itp., materiałów osłonowych izolacyjnych niezbędnych do zabezpieczenia toku prac, niezbędnego sprzętu pomiarowego np. do pomiaru stężeń par i gazów palnych w rejonie prowadzenia prac,
  - i) zapewnieniu stałej drożności przejść i wyjść ewakuacyjnych z miejsc prowadzenia prac pożarowo-niebezpiecznych.

2. Przy wykonywaniu prac pożarowo-niebezpiecznych przy użyciu cieczy, gazów i płynów mogących tworzyć z powietrzem mieszaniny wybuchowe należy przestrzegać następujących zasad:
  - a) na stanowiskach pracy mogą znajdować się stosowane tam ciecze gazy i pyły palne w ilości niezbędnej do prowadzenia prac z zapasem umożliwiającym utrzymanie ciągłości pracy danej zmiany. Zapas substancji znajdującej się na stanowisku pracy powinien być przechowywany w niepalnych (lub innych dopuszczonych), szczelnych opakowaniach.
  - b) pozostawianie opróżnionych opakowań na stanowisku pracy jest zabronione.
  - c) po zakończeniu prac wszystkie naczynia, wanny i pojemniki należy szczelnie zamknąć lub zabezpieczyć w inny sposób przed emisją do otoczenia znajdujących się w nich substancji tworzących z powietrzem mieszaniny wybuchowe.
  - d) ciecze, gazy i pyły oraz ich pozostałości nie powinny zalegać na urządzeniach stanowiska, w przewodach wentylacyjnych i na podłożu.
  - e) prace niebezpieczne pożarowo w pomieszczeniach (urządzeniach) zagrożonych wybuchem, lub pomieszczeniach, w których wcześniej wykonano inne prace związane z użyciem łatwopalnych cieczy lub palnych gazów, mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w pomieszczeniu nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości.
3. Miejsce wykonywania prac pożarowo-niebezpiecznych należy wyposażyć w podręczny sprzęt gaśniczy w ilości i rodzaju umożliwiającym likwidację wszystkich źródeł pożaru.
4. Po zakończeniu prac pożarowo-niebezpiecznych w pomieszczeniu i pomieszczeniach sąsiednich należy przeprowadzić dokładną kontrolę mającą na celu stwierdzenie, czy nie pozostawiono tłących się lub żarzących cząstek w rejonie prowadzenia prac, czy nie występują jakiegokolwiek objawy pożaru oraz czy sprzęt (np. spawalniczy) został zdemontowany, odłączony od źródeł zasilania i należyście zabezpieczony przed dostępem osób postronnych. Kontrolę taką należy ponowić po upływie **4 godzin**, a następnie **8 godz.** licząc od czasu zakończenia prac pożarowo-niebezpiecznych (czasookres i ilość kontroli określa komisja w protokóle zabezpieczenia prac pożarowo-niebezpiecznych, w zależności od stopnia zagrożenia).
5. Prace pożarowo-niebezpieczne powinny być wykonywane wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje, zaś sprzęt używany do wykonywania prac powinien być sprawny technicznie i zabezpieczony przed możliwością wywołania pożaru.
6. Butle ze sprężonymi gazami mogą znajdować się na terenie obiektu wyłącznie w okresie wykonywania prac i pod stałym nadzorem.
7. W przypadku prowadzenia prac spawalniczych na wysokości butli z gazem palnym nie należy ustawiać w rejonie bezpośredniego oddziaływania spadających rozprysków spawalniczych.

OBOWIĄZKI OSÓB ZWIĄZANYCH Z PRACAMI NIEBEZPIECZNYMI POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

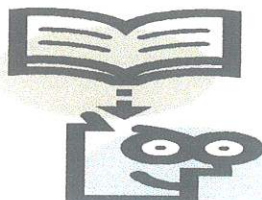
Nadzorujący przebieg prac pożarowo-niebezpiecznych powinien w szczególności:

1. Znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe.
2. Dopilnować, aby przed przystąpieniem do prac pożarowo-niebezpiecznych wykonane zostały wszystkie zalecenia w zakresie zabezpieczenia obiektu lub stanowisk, przewidziane w protokóle zabezpieczenia prac lub zezwoleniu na ich przeprowadzenie.
3. Sprawdzać zabezpieczenie ppoż. stanowisk prac niebezpiecznych pożarowo oraz wydawać polecenia gwarantujące natychmiastowe usunięcie stwierdzonych niedociągnięć.
4. Wstrzymywać prace z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru, do czasu usunięcia występującej nieprawidłowości.
5. Brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń lub terenu po zakończeniu prac pożarowo-niebezpiecznych.

Do obowiązków wykonawcy prac pożarowo-niebezpiecznych należy w szczególności:

- A. Sprawdzenie czy sprzęt i narzędzia są technicznie sprawdzone i należyście zabezpieczone przed możliwością zainicjowania oraz rozprzestrzenienia pożaru, ściśle przestrzeganie zaleceń zawartych w protokóle i zezwoleniu na prowadzenie prac.
- B. Znajomość przepisów przeciwpożarowych, obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasad postępowania w przypadku powstania pożaru.
- C. Sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy zostały wykonane wszystkie zabezpieczenia, przewidziane dla danego rodzaju prac niebezpiecznych pożarowo.
- D. Ściśle przestrzeganie wytycznych zabezpieczenia ustalonych dla prowadzenia danego rodzaju prac niebezpiecznych.
- E. Sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy stanowisko zostało wyposażone w odpowiednią ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego.
- F. Rozpoczynanie prac pożarowo-niebezpiecznych tylko po otrzymaniu pisemnego zezwolenia.
- G. Poinstruowanie pomocników o wymaganiach przeciwpożarowych obowiązujących dla wykonywanego rodzaju prac pożarowo-niebezpiecznych.
- H. Przerwanie pracy w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających powstanie i rozprzestrzenienie pożaru oraz zgłoszenie tego faktu przełożonemu, meldowanie bezpośredniemu przełożonemu o zakończeniu prac pożarowo-niebezpiecznych oraz informowanie o ewentualnych faktach zainicjowania ognia ugaszonego w czasie wykonywania prac czynności pożarowo-niebezpiecznych.
- I. Dokładne sprawdzenie po zakończeniu pracy stanowiska i jego otoczenia w celu stwierdzenia, czy podczas wykonywania prac pożarowo-niebezpiecznych nie zainicjowano pożaru.
- J. Wykonywanie wszelkich poleceń przełożonych i organów kontrolnych w sprawach związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym prac i czynności pożarowo-niebezpiecznych.

X. SPOSOBY ZAPOZNANIA UŻYTKOWNIKÓW OBIEKTU, W TYM ZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW Z PRZEPISAMI PRZECIWOŻAROWYMI ORAZ TREŚCIĄ PRZEDMIOTOWEJ INSTRUKCJI

1. Cel i zakres szkoleń

Celem szkoleń przeciwpożarowych jest zapoznanie pracowników z:

- zagrożeniem pożarowym występującym na terenie obiektu,
- przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej budynków,
- zasadami obsługi sprzętu i urządzeń ppoż.,
- warunkami prowadzenia ewakuacji osób i mienia z budynku.
- innymi zagrożeniami mającymi wpływ na bezpieczeństwo.

Do udziału w szkoleniu przeciwpożarowym zobowiązani są wszyscy pracownicy.

2. Rodzaj szkoleń przeciwpożarowych

- a) szkolenie **wstępne** obejmuje zapoznanie pracowników z „Instrukcją Bezpieczeństwa Pożarowego” oraz podstawowymi zasadami dotyczącymi bezpieczeństwa pożarowego,
- b) szkolenie **instruktażowe** na stanowisku pracy obejmujące zapoznanie nowoprzyjętego pracownika z:
  - zagrożeniem pożarowym występującym na stanowisku pracy,
  - zasadami użycia urządzeń gaśniczych i przeciwpożarowych znajdujących się w rejonie stanowiska pracy,
  - układem najbliższych dróg ewakuacyjnych i kierunkami ewakuacji z miejsca pełnienia obowiązków służbowych.
- c) szkolenie **okresowe** jest organizowane w związku z:
  - wprowadzeniem istotnych zmian w przeciwpożarowym zabezpieczeniu obiektu,
  - zmianami przeznaczenia pomieszczeń i powierzchni pociągającymi za sobą wzrost zagrożenia pożarowego,
  - zaleceniem kontrolowanych organów ochrony przeciwpożarowej.
  - upłynięciem wymaganego czasokresu.

3. Zasady organizowania i prowadzenia szkoleń dla pracowników.

- szkolenie wstępne i okresowe organizuje właściciel (użytkownik obiektu), angażując w charakterze wykładowców osoby posiadające wymagane kwalifikacje,
- szkolenie instruktażowe na stanowisku pracy prowadzi właściciel obiektu,
- szkoleniu wstępnemu i instruktażowemu podlegają pracownicy przyjmowani do pracy, przed przystąpieniem do wykonywania czynności zawodowych. Dopuszczenie

pracownika do wykonywania czynności zawodowych przed odbyciem ww. szkoleń jest niedozwolone.

- szkolenie okresowe należy prowadzić w miarę potrzeb bieżących, nie rzadziej jednak jak:
  - co 5 lat na stanowiskach administracyjno - biurowych.
  - co 3 lata na stanowiskach robotniczych.

UWAGA – ww. szkolenia mogą być prowadzone w ramach szkoleń wstępnych i okresowych z zakresu bhp.

4. Dokumentacja szkoleń.

- dokumentację wstępnego i instruktażowego szkolenia ppoż. stanowi program szkolenia oraz podpisana przez pracownika karta szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.
- dokumentację szkolenia okresowego stanowi zaświadczenie wydane osobie szkolonej, wykaz uczestników szkolenia i program szkolenia.
- zaświadczenie z odbytego szkolenia przechowuje się w aktach osobowych pracownika.
- potwierdzeniem zapoznania z zasadami, o których mowa w pkt. 4 jest lista osób uczestniczących w szkoleniu z ich podpisami.

	- wejścia do budynku		- lokalizacja hydrantu zewnętrznego
	- droga dojazdowa jednostek straży pożarnej		- miejsce zbiórki osób ewakuowanych
	- odległość od innych budynków		

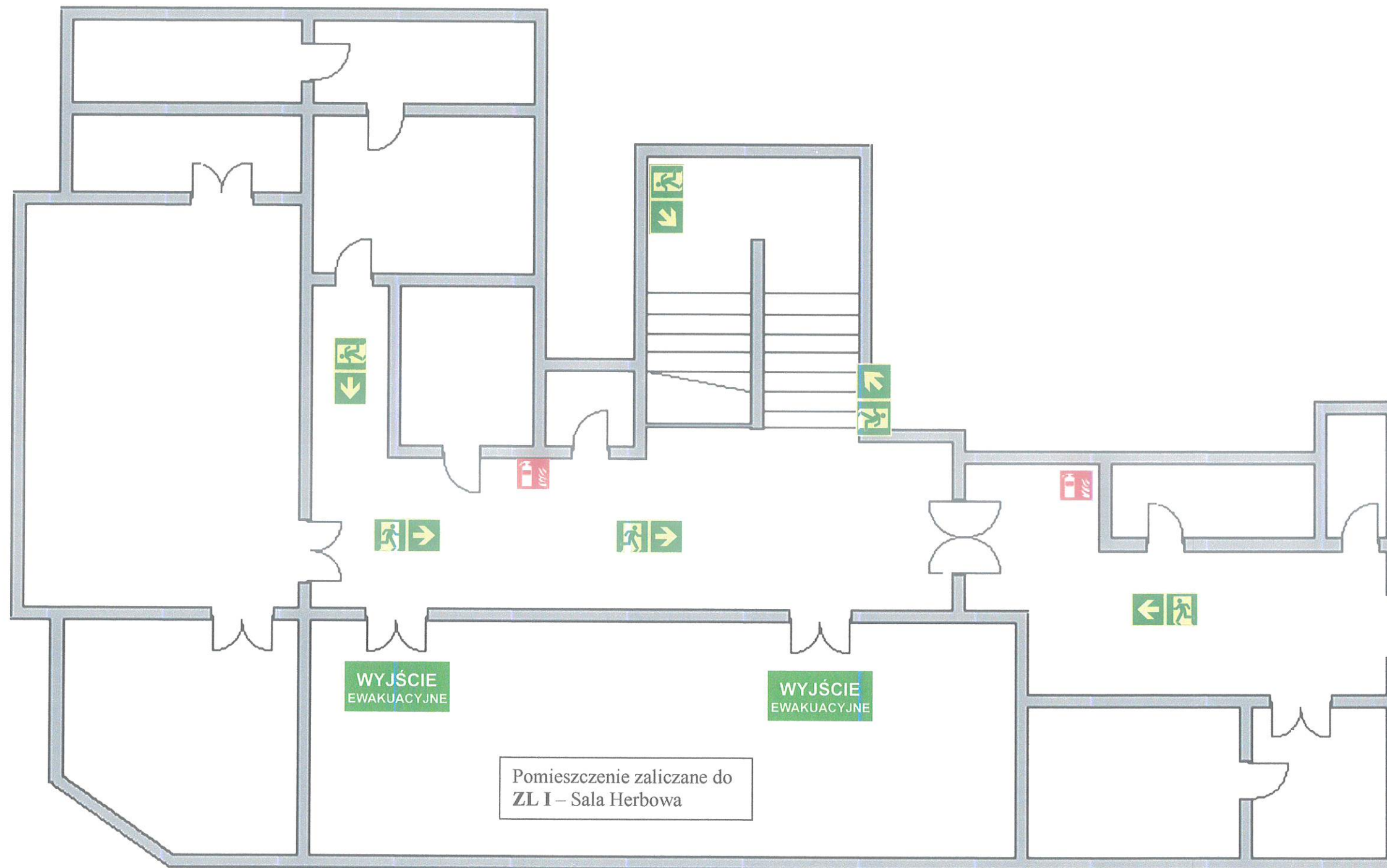
RZUT PARTERU BUDYNEK B

LEGENDA			
	- miejsce ustawienia gaśnic		- główny wyłącznik prądu
	- kierunek ewakuacji		- główny zawór gazu

Kategoria zagrożenia ludzi	ZL III
Powierzchnia budynku	941,29 m ²
Wysokość obiektu	11,45 m
Ilość kondygnacji	2
Ilość osób przybywających na kondygnacji	15

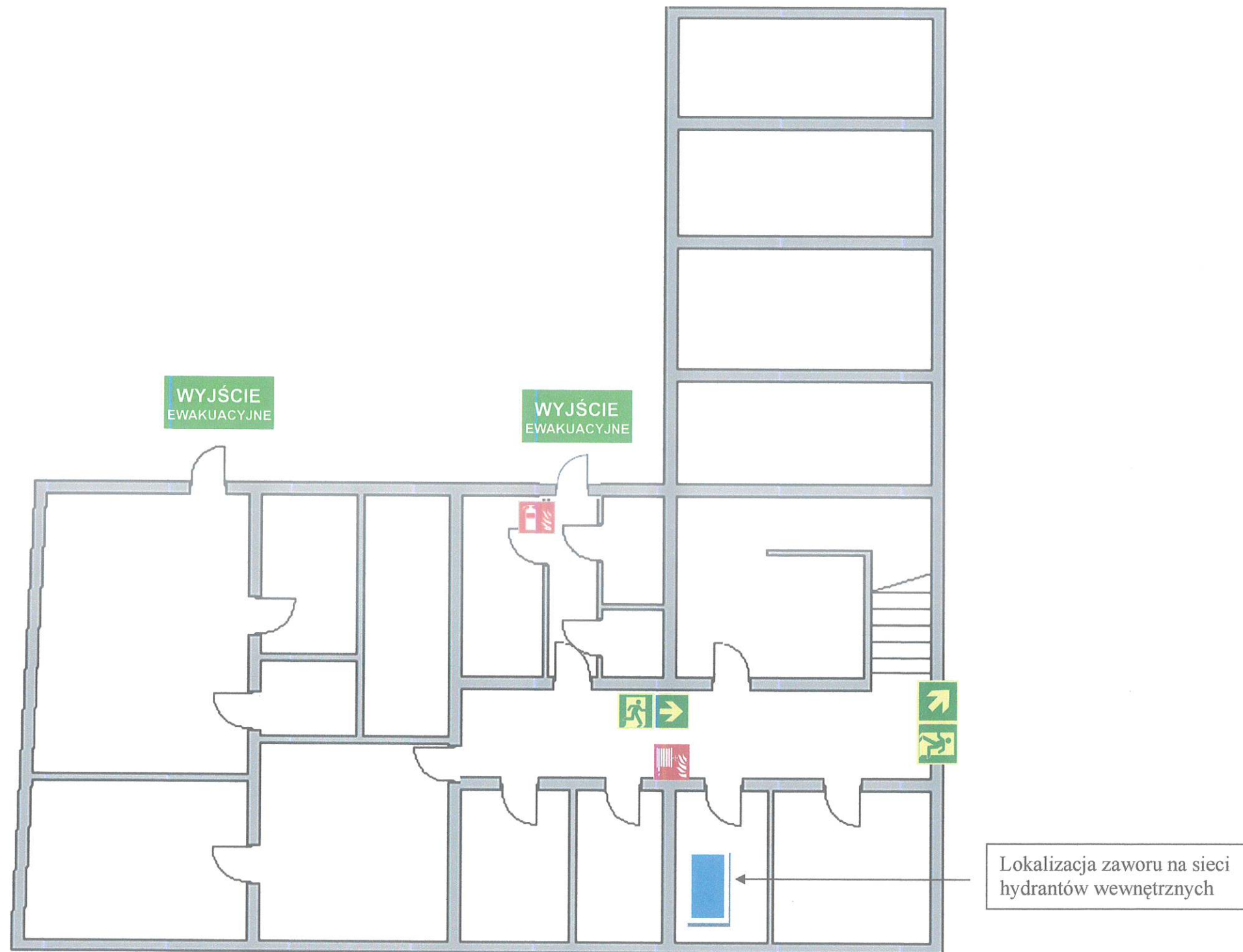
RZUT PIĘTRA BUDYNEK B

LEGENDA			
	- miejsce ustawienia gaśnic		- główny wyłącznik prądu
	- kierunek ewakuacji		

Kategoria zagrożenia ludzi	ZL III
Powierzchnia budynku	941,29 m ²
Wysokość obiektu	11,45 m
Ilość kondygnacji	2
Ilość osób przybywających na kondygnacji	15

RZUT PIWNIC BUDYNEK A

LEGENDA			
	- miejsce ustawienia gaśnic		- główny wyłącznik prądu
	- kierunek ewakuacji		- uruchomienie klap dymowych
			- lokalizacja hydrantu wewnętrznego

Kategoria zagrożenia ludzi	ZL III
Powierzchnia budynku	1666,11 m ²
Wysokość obiektu	17,80 m
Ilość kondygnacji nadziemnych	5
Ilość kondygnacji podziemnych	1
Ilość osób przybywających na kondygnacji	0

RZUT PARTERU BUDYNEK A

LEGENDA			
	- miejsce ustawienia gaśnic		- główny wyłącznik prądu
	- kierunek ewakuacji		- uruchomienie klap dymowych
			- lokalizacja hydrantu wewnętrznego

Kategoria zagrożenia ludzi	ZL III
Powierzchnia budynku	1666,11 m ²
Wysokość obiektu	17,80 m
Ilość kondygnacji nadziemnych	5
Ilość kondygnacji podziemnych	1
Ilość osób przybywających na kondygnacji	0

RZUT I PIĘTRA BUDYNEK A

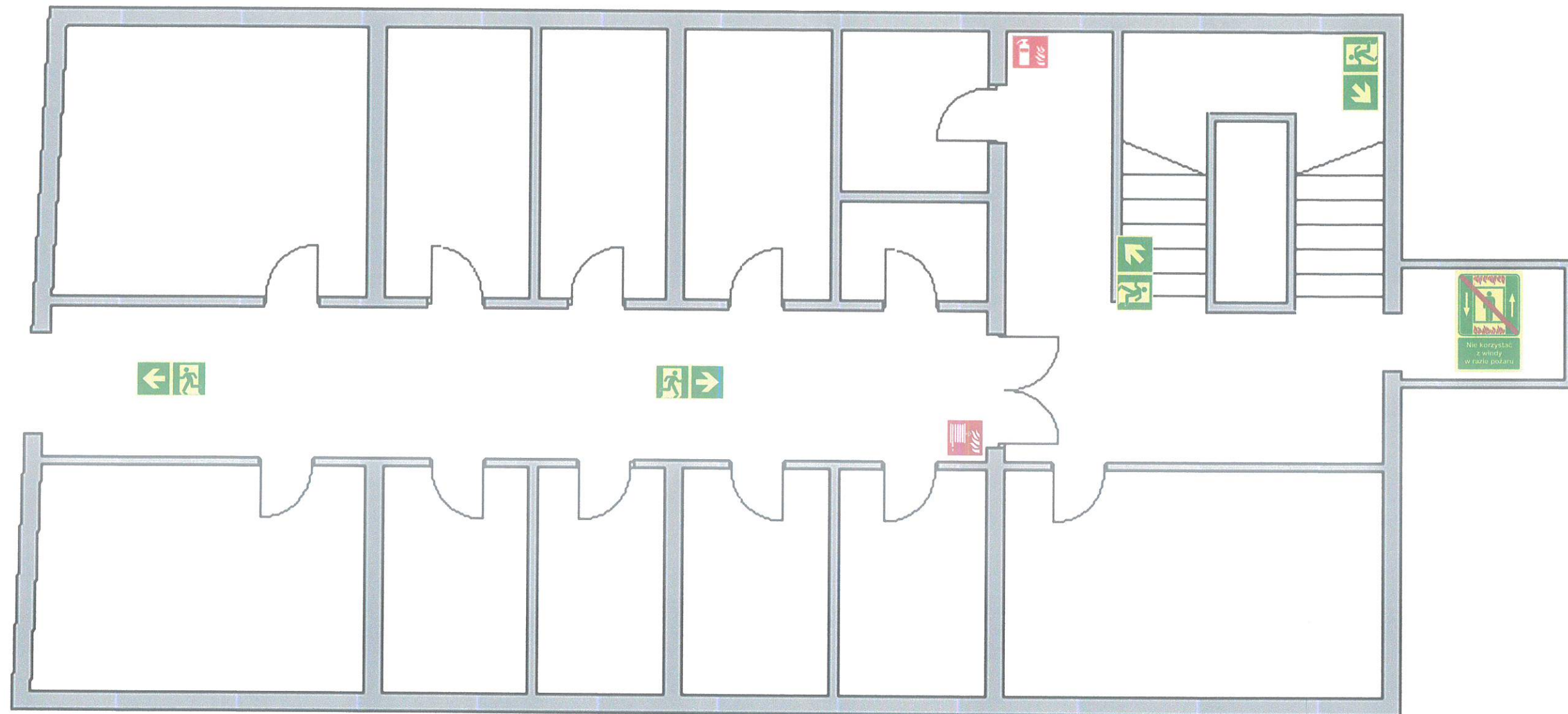

LEGENDA

	- miejsce ustawienia gaśnic		- główny wyłącznik prądu
	- kierunek ewakuacji		- uruchomienie klap dymowych
			- lokalizacja hydrantu wewnętrznego

Kategoria zagrożenia ludzi	ZL III
Powierzchnia budynku	1666,11 m ²
Wysokość obiektu	17,80 m
Ilość kondygnacji nadziemnych	5
Ilość kondygnacji podziemnych	1
Ilość osób przybywających na kondygnacji	0

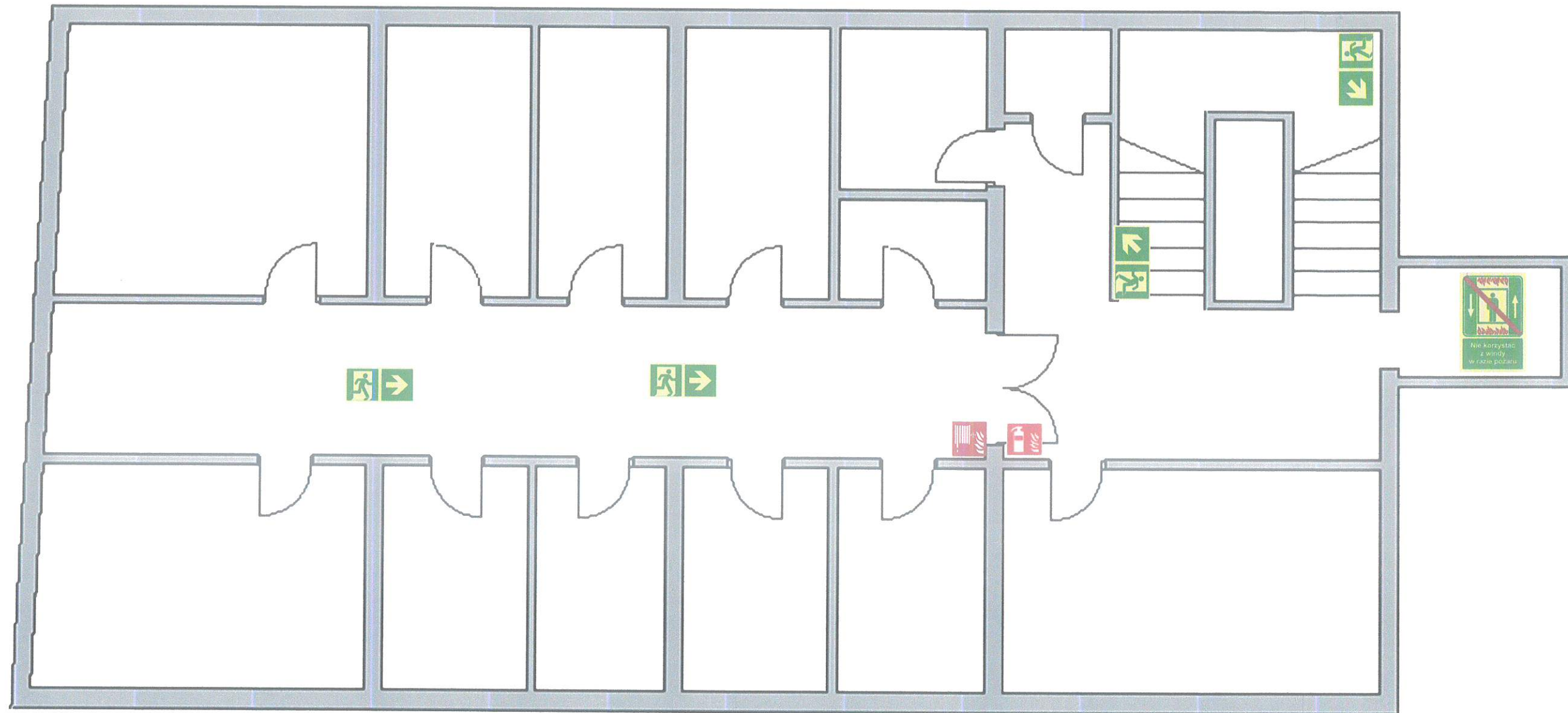
RZUT II PIĘTRA BUDYNEK A

LEGENDA			
	- miejsce ustawienia gaśnic		- główny wyłącznik prądu
	- kierunek ewakuacji		- uruchomienie klap dymowych
			- lokalizacja hydrantu wewnętrznego

Kategoria zagrożenia ludzi	ZL III
Powierzchnia budynku	1666,11 m ²
Wysokość obiektu	17,80 m
Ilość kondygnacji nadziemnych	5
Ilość kondygnacji podziemnych	1
Ilość osób przybywających na kondygnacji	0

RZUT III PIĘTRA BUDYNEK A

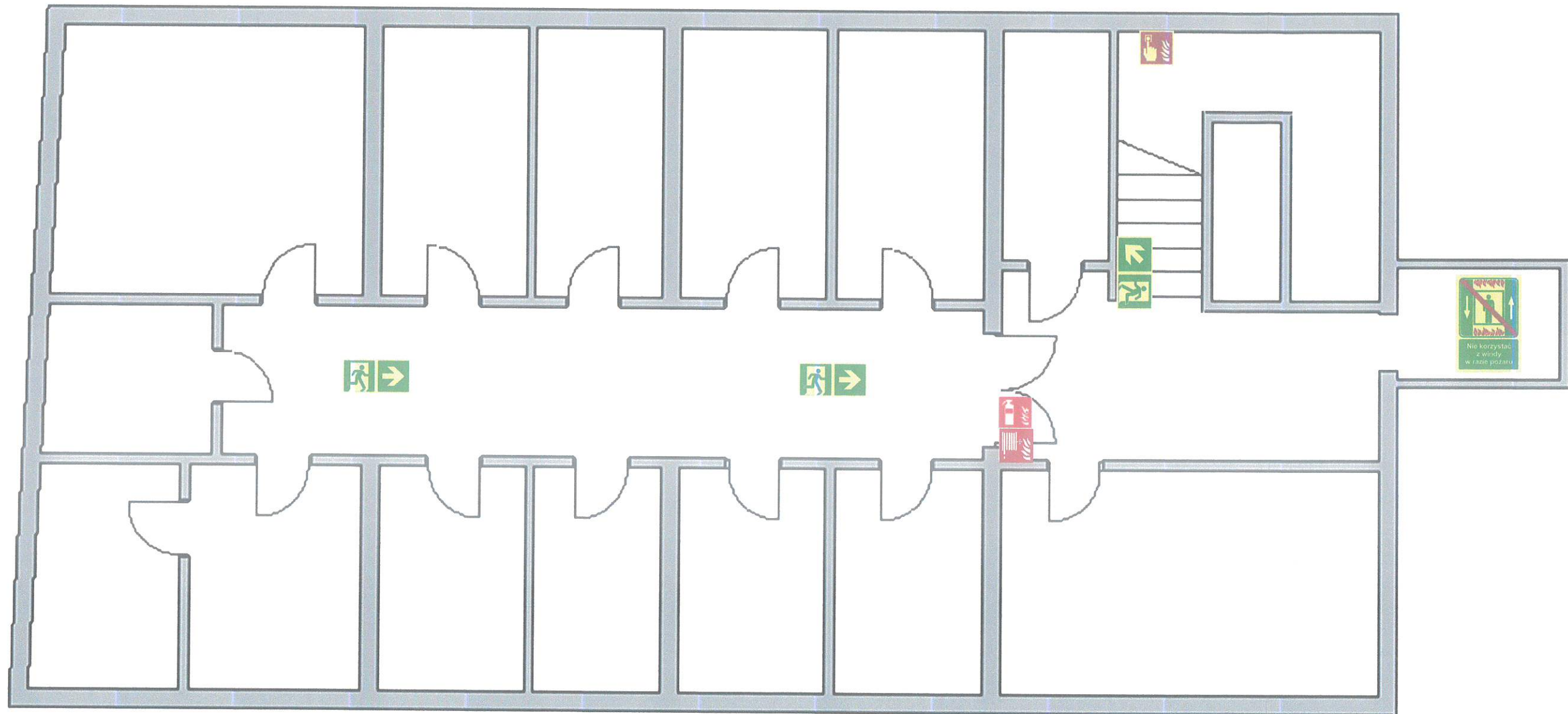
LEGENDA

	- miejsce ustawienia gaśnic		- główny wyłącznik prądu
	- kierunek ewakuacji		- uruchomienie klap dymowych
			- lokalizacja hydrantu wewnętrznego

Kategoria zagrożenia ludzi	ZL III
Powierzchnia budynku	1666,11 m ²
Wysokość obiektu	17,80 m
Ilość kondygnacji nadziemnych	5
Ilość kondygnacji podziemnych	1
Ilość osób przybywających na kondygnacji	0

RZUT IV PIĘTRA BUDYNEK A

LEGENDA			
	- miejsce ustawienia gaśnic		- główny wyłącznik prądu
	- kierunek ewakuacji		- uruchomienie klap dymowych
			- lokalizacja hydrantu wewnętrznego

Kategoria zagrożenia ludzi	ZL III
Powierzchnia budynku	1666,11 m ²
Wysokość obiektu	17,80 m
Ilość kondygnacji nadziemnych	5
Ilość kondygnacji podziemnych	1
Ilość osób przybywających na kondygnacji	0

Załącznik nr 3

.....
(imię i nazwisko)

.....
(stanowisko)

O Ś W I A D C Z E N I E

Oświadczam, że zostałem(am) zapoznany(na) z przepisami z zakresu ochrony przeciwpożarowej, obowiązującymi na terenie obiektu w szczególności znane mi są zasady i sposoby związane z:

1. Zagrożeniem pożarowym występującym na terenie obiektu,
2. Eliminacją zagrożenia pożarowego,
3. Przepisami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej i odpowiedzialności z tytułu ich nie przestrzegania,
4. Zasadami postępowania w przypadku pożaru,
5. Zasadami obsługi sprzętu i urządzeń gaśniczych,
6. Warunkami prowadzenia ewakuacji osób i mienia.

Ponadto ustalenia Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego przyjmuję do wiadomości i przestrzegania.

.....
podpis składającego oświadczenie

.....
podpis prowadzącego szkolenie

Załącznik Nr 4**PROTOKÓŁ NR .....****zabezpieczenia przeciwpożarowego prac pożarowo-niebezpiecznych**

1. Nazwa i określenie pomieszczenia - stanowiska, w którym przewiduje się wykonywanie prac:
.....
2. Charakterystyka - technologia przewidywanych do realizacji prac:
.....
3. Charakterystyka zagrożenia pożarowego, zagrożenia wybuchem oraz właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w pomieszczeniach lub rejonie przewidywanych-prac:
.....
.....
4. Rodzaje elementów budowlanych (zapalność) występujących w danym pomieszczeniu lub rejonie przewidzianych prac:
.....
.....
5. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego pomieszczenia, stanowiska, urządzenia na okres wykonywania prac:
.....
.....
6. Ilość i rodzaje podręcznego sprzętu gaśniczego do zabezpieczenia toku prac:
.....
.....
7. Środki i sposób alarmowania straży pożarnej oraz współpracowników w razie zaistnienia pożaru:
.....
.....
8. Osoba(y) odpowiedzialna(e) za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego toku prac:
.....
.....
9. Osoba(y) odpowiedzialna(e) za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku wykonywania prac:
.....
.....
10. Osoby zobowiązane do przeprowadzenia kontroli rejonu prac po ich zakończeniu (określenie ilości i częstotliwości kontroli)
.....
.....

Podpisy członków Komisji:
imię nazwisko i rodzaj zajmowanego stanowiska

.....

Załącznik Nr 5

SANOK, dnia .....

ZEZWOLENIE NR .....
na prowadzenie prac pożarowo-niebezpiecznych

1. Miejsce pracy
.....
(pomieszczenie, stanowisko, instalacja)
2. Rodzaj pracy
.....
3. Czas pracy: dnia: ..... od godz.: ..... do godz.:.....
4. Zagrożenie pożarowe-wybuchowe w miejscu pracy
.....
5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru wybuchu
.....
6. Środki zabezpieczenia:
  - a) przeciwpożarowe
.....
  - b) BHP
.....
  - c) inne
.....
7. Sposób wykonania pracy:
.....
8. Odpowiedzialność za:
  - a) przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenia toku prac pożarowo niebezpiecznych:

Nazwisko: ..... Wykonano: .....
Podpis: .....
  - b) wyłącznie spod napięcia:
Nazwisko: ..... Wykonano: .....
Podpis: .....
  - c) wykonanie analizy stężenia par ciecchy, gazów, pyłów:
W miejscu pracy nie występują niebezpieczne stężenia

Nazwisko: ..... Wykonano: .....
Podpis .....
  - d) stosowanie środków zabezpieczających organizację pracy i instruktaż:
Nazwisko: ..... Przyjąłem do wykonania: .....
Podpis: .....

UWAGA: niepotrzebne skreślić

9. Zezwalam na rozpoczęcie prac:.....
 (zezwolenie może nastąpić po złożeniu podpisów przez osoby wymienione w pkt. 8)

.....
 (podpis wypisującego)

.....
 (podpis Przewodniczącego Komisji)

10. Pracę zakończono dnia: ..... godz.: .....
 Wykonał: .....

11. Stanowisko pracy i jego otoczenie sprawdzono i nie stwierdzono zaniedbań i okoliczności mogących zainicjować pożar.

Stwierdzam odebranie robót:

Skontrolował:

.....
 (podpis)

.....
 (podpis)

UWAGA: odbierający przekazuje zezwolenie Przewodniczącemu Komisji celem włączenia do akt.

Książka prac pożarowo-niebezpiecznych

Lp	Nazwa i miejsca prac oraz technologię ich wykonania	Sposób zabezpieczenia prac	Osoba odpowiedzialna za zabezpieczenie	Osoba zezwalająca na rozpoczęcie prac	Osoba odpowiedzialna za kontrolę prac po 4 i 8 godz.	Podpisy
1.						
2						
3						

Załącznik nr 6

AKTUALIZACJA INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

Lp.	Zakres aktualizacji instrukcji.	Data aktualizacji.	Imię i nazwisko osoby dokonującej aktualizacji.)
1.	<p>1. Aktualizacja podstaw prawnych opracowanej instrukcji.</p> <p>2. Rozdz. 3 – zaktualizowano opis związany z warunkami ochrony przeciwpożarowej budynku.</p> <p>3. Rozdz. 4 – wprowadzono dodatkowy opis dot. hydrantów wewnętrznych.</p> <p>4. rozdz. 5 – określono minimalne ilości podręcznego sprzętu gaśniczego na poszczególnych kondygnacjach budynku.</p> <p>5. Rozdz. 6 – zaktualizowano sposób alarmowania w związku ze zmianami dot. nr. 112.</p> <p>6. Zaktualizowano załączniki nr 1 i 2.</p>	Listopad 2021	<p>SPECJALISTA ochrony przeciwpożarowej</p> <p>mgr inż. Krzysztof Piastkowski</p>
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			